

STORTINGET

Innst. 665 S

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Meld. St. 33 (2020–2021)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Regulering av pensjoner i 2021 og pensjonisters inntektsforhold

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Innledning

Meldingen omhandler regulering av pensjoner i 2021 og pensjonisters inntektsforhold.

Fra og med statsbudsjettet 2016 ble budsjettering av utgifter til pensjoner og ytelser som reguleres med grunnbeløpet (G) endret. Dette innebærer at anslått effekt av neste års regulering av pensjoner, basert på anslaget for lønnsvekst i statsbudsjettet, budsjetteres på de relevante poster på Arbeids- og sosialdepartementets budsjett direkte og som en del av den ordinære budsjettprosessen, jf. Prop. 1 S (2020–2021) fra Arbeids- og sosialdepartementet. Ved behov vil de relevante budsjettpostene korrigeres i forbindelse med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett.

Det skal gjennomføres drøftinger med pensjonistene, de funksjonshemmede og arbeidstakernes organisasjoner om tallgrunnlaget for reguleringen. Drøftingene gjennomføres i møter umiddelbart etter at revidert nasjonalbudsjett er lagt frem.

1.2 Oppfølging av stortingsvedtak om pensjon

Det ble i budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet om statsbudsjettet for 2021 enighet om at alderspensjon under utbetaling fra folketrygden i 2021 skal reguleres med et gjennomsnitt av pris-

og lønnsvekst dersom lønnstakerne anslås å få positiv realvekst, og ikke lavere enn for lønnstakerne dersom realveksten for lønnstakerne anslås å bli negativ. Samlet innebærer dette at løpende pensjoner skal reguleres med gjennomsnitt av pris- og lønnsvekst, men ikke høyere enn lønnsvekst.

Videre ble det besluttet at minste pensjonsnivå, særskilt sats enslige, skal økes med 5 000 kroner fra 1. juli 2021.

I forbindelse med behandlingen ny saldering av statsbudsjettet 2020 fattet Stortinget 19. desember 2020 stortingsvedtak nr. 525.

I tillegg ble det i forbindelse med Stortingets behandling av Representantforslag 53 S (2020–2021), jf. Innst. 221 S (2020–2021), vedtatt følgende stortingsvedtak med betydning for gjennomføringen av trygdeoppgjøret:

- Stortingsvedtak nr. 615
- Stortingsvedtak nr. 616
- Stortingsvedtak nr. 617
- Stortingsvedtak nr. 618
- Stortingsvedtak nr. 619
- Stortingsvedtak nr. 620
- Stortingsvedtak nr. 622
- Stortingsvedtak nr. 623
- Stortingsvedtak nr. 624

Det vises til meldingens kapittel 2, der disse stortingsvedtakene er nærmere redegjort for.

Stortingsvedtak nr. 525 og 620 er fulgt opp i forskrift fastsatt ved kongelig resolusjon 30. april 2021 ved å øke minste pensjonsnivå, særskilt sats enslige, med 4 000 kroner med virkning fra 1. mai 2020. Økningen på 4 000 kroner inngår dermed i grunnlaget for oppregulering av denne satsen med virkning fra 1. mai 2021. Økningen

på 5 000 kroner fra 1. juli 2021 vil komme i tillegg til økningen på 4 000 kroner og oppreguleringen, og er fastsatt i forskrift ved kongelig resolusjon 21. mai 2021. Det vises for øvrig til Prop. 126 S (2020–2021), og Innst. 356 S (2020–2021).

Det vises til at stortingsvedtak nr. 616 følges opp med at omtalen i meldingens kapittel 8 utvides, mens stortingsvedtak nr. 618 og 624 omtales i meldingens kapittel 4. Stortingsvedtak nr. 615 og 617 omtales i kapittel 5, mens stortingsvedtak nr. 619, 620 og 622 omtales i meldingens kapittel 3. Når det gjelder stortingsvedtak nr. 623, vises det til at meldingen oversendes Stortinget for behandling i vårsesjonen 2021.

1.3 Regulering av pensjoner mv. i 2021

1.3.1 Innledning

Dagens regler for regulering av alderspensjon ble innført fra 2011 som en del av pensjonsreformen.

I meldingens kapittel 3 er det redegjort nærmere for beregning av reguleringen for alderspensjon. Det er Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene (TBU) som årlig utarbeider rapportene «Grunnlaget for inntektsoppgjørene».

Det vises til forskrift 6. mai 2011 nr. 465 om beregning av lønnsveksten som skal benyttes ved regulering av grunnbeløpet og alderspensjon i folketrygden.

1.3.2 Endret regulering i 2021

Det redegjøres i meldingens kapittel 3.2 både om budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Framskrittspartiet i forbindelse med om statsbudsjettet for 2021 og oppfølgingen av vedtak fattet i forbindelse med Stortingets behandling av Representantforslag 53 S (2020–2021), jf. Innst. 221 S (2020–2021).

Det vises til at dette også er redegjort for i meldingens kapittel 2 om oppfølging av stortingsvedtak om pensjon.

Stortingets behandling av Prop. 126 S (2020–2021) om hvordan regjeringen ville følge opp stortingsvedtakene om pensjon, jf. Innst. 356 S (2020–2021) omtales også.

Det vises for øvrig til meldingens kapittel 3.2, der det er detaljert redegjort for regjeringens oppfølging og Stortingets behandling, herunder forskriftsendringer.

Når det gjelder oppfølging av stortingsvedtak nr. 622, vil regjeringen utarbeide høringsnotat og lovproposisjon høsten 2021, slik at et lovforslag om å regulere løpende pensjoner med gjennomsnittet av pris- og lønnsvekst kan bli vedtatt før trygdeoppgjøret 2022.

1.3.3 Regulering fra 1. mai 2021

1.3.3.1 REGULERING AV GRUNNBELØP OG PENSJONER

Ved den årlige reguleringen skal en legge til grunn forventet lønnsvekst i reguleringsåret og justere for

eventuelle avvik mellom forventet og faktisk lønnsvekst de siste to årene.

Anslaget for årslønnsveksten for økonomien samlet blir i revidert nasjonalbudsjett anslått til 2,4 pst.

Det vises til meldingens kapittel 3.3, der bakgrunnen for disse anslagene er detaljert redegjort for.

På bakgrunn av disse anslagene økes det gjennomsnittlige grunnbeløpet fra 100 853 kroner i 2020 til 104 716 kroner i 2021. Nytt grunnbeløp fra 1. mai 2021 er 106 399 kroner.

Forskrift om grunnbeløp, reguleringsfaktorer, satser for minste pensjonsnivå og satser for garantipensjon i folketrygden fra 1. mai 2021 og virkningstidspunkt for regulering av kravet til minsteinntekt for rett til ytelser etter folketrygdloven kapitlene 4, 8, 9 og 14, ble fastsatt ved kongelig resolusjon 21. mai 2021.

1.3.3.2 REGULERING AV ALDERSPENSJON UNDER UTBETALING I 2021

Alderspensjon under utbetaling fra folketrygden i 2021 skal reguleres med et gjennomsnitt av pris- og lønnsvekst dersom lønnstakerne anslås å få positiv realvekst, og ikke lavere enn for lønnstakerne dersom realveksten for lønnstakerne anslås å bli negativ. Samlet innebærer dette at løpende pensjoner skal reguleres med gjennomsnitt av pris- og lønnsvekst, men ikke høyere enn lønnsveksten.

Videre skal det legges inn en kompensasjon for trygdeoppgjøret 2020, tilsvarende differansen mellom dagjeldende reguleringsprinsipper og regulering som faktisk gjennomsnitt av pris- og lønnsvekst.

Det vises til meldingens kapittel 3.3.2, der det er redegjort for beregning av reguleringen av løpende pensjoner og minstenivåer for 2021.

Den endrede reguleringen gjelder alle som mottar pensjon ved reguleringen i 2021. Reguleringen differensieres ikke ut fra om den enkelte mottok løpende alderspensjon i 2020 eller ikke.

Alderspensjonens minstenivå ytes til personer med ingen eller lav pensjonsopptjening, se også folketrygdloven kapittel 19 (gammel alderspensjon) og kapittel 20 (ny alderspensjon).

1.3.3.3 ØKT MINSTE PENSJONSNIVÅ TIL ENSLIGE PENSJONISTER

Det ble i Stortingets budsjettvedtak 16. desember 2020 besluttet å øke minste pensjonsnivå til enslige minstepensjonister med 5 000 kroner med virkning fra 1. juli 2021. Dette er fulgt opp i forskrift om grunnbeløp, reguleringsfaktorer, satser for minste pensjonsnivå mv., fastsatt ved kongelig resolusjon 21. mai 2021.

Videre ble det i stortingsvedtak og ved behandlingen av Representantforslag 53 S (2020–2021) vedtatt å øke minste pensjonsnivå til enslige minstepensjonister med 4 000 kroner med virkning fra 1. mai 2020. Denne

økningen ble fulgt opp med en satsøkning i forskrift om grunnbeløp, reguleringsfaktorer, satser for minste pensjonsnivå mv., fastsatt ved kongelig resolusjon 30. april 2021. Økningen på 4 000 kroner inngår i grunnlaget for oppregulering av denne særskilte satsen med virkning fra 1. mai 2021.

1.3.4 Drøftinger med organisasjonene om tallgrunnlaget

Tallgrunnlaget for beregning av lønnsveksten som benyttes ved regulering av grunnbeløpet og pensjoner, skal gjennomgås og drøftes med pensjonistenes, de funksjonshemmedes og arbeidstakernes organisasjoner før samlet lønnsvekst fastsettes. Dette følger av forskrift 6. mai 2011 nr. 465 om beregning av lønnsveksten som skal benyttes ved regulering av grunnbeløpet og alderspensjon i folketrygden § 4.

Drøftingsordningen er ytterligere formalisert i avtale av 28. november 2014 mellom regjeringen og pensjonistenes, de funksjonshemmedes og arbeidstakernes organisasjoner om regulering av folketrygdens grunnbeløp og pensjoner.

Formålet med drøftingene, så langt det er mulig, er å sikre en felles forståelse mellom partene om forutsetningene som skal legges til grunn for reguleringen. Partene skal også vurdere om det foreligger særlige forhold som har påvirket lønnsutviklingen for enkeltgrupper, og om effekten av dette skal holdes utenfor ved fastsettingen av lønnsveksten.

Etter at tallgrunnlaget er drøftet med organisasjonene, fastsetter Kongen, med hjemmel i folketrygdloven §§ 1-4, 4-4, 19-14 og 20-18, reguleringsfaktorer og satser for minste pensjonsnivå.

I drøftingsmøtene, som ledes av arbeids- og sosialministeren, deltar:

- Pensjonistforbundet (SAKO-samarbeidet)
- Seniorsaken
- Forsvarets seniorforbund
- Landsforbundet for offentlige pensjonister
- Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon
- Samarbeidsforumet av Funksjonshemmedes organisasjoner
- Landsorganisasjonen i Norge (LO)
- Unio
- Yrkesorganisasjonens Sentralforbund (YS)
- Akademikerne.

Finansdepartementet er også representert.

I forkant av selve drøftingsmøtene 19. og 20. mai 2021 ble det 9. april 2021 avholdt et digitalt møte mellom organisasjonene og Arbeids- og sosialdepartementet hvor rapporten «Grunnlaget for inntektsoppgjørene 2021» fra Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene ble gjennomgått. Det ble avholdt et nytt

møte 12. mai 2021 for å gjennomgå tallgrunnlaget for regulering av alderspensjon under utbetaling i 2021.

Det ble slått fast at anslaget for lønnsveksten i 2020 i revidert nasjonalbudsjett er 3,1 pst. Det ble også konstatert at faktisk lønnsvekst for 2019 er beregnet til 3,5 pst. Det foreligger dermed et positivt avvik på 1,4 pst. et år tilbake i tid som skal hensyntas, og det foreligger ikke avvik to år tilbake i tid. Det forelå ikke «særlige forhold» som skulle hensyntas ved beregningen av lønnsveksten.

Det var ikke uenighet om dette tallgrunnlaget, men flere organisasjoner ga uttrykk for at de er uenige i måten den særskilt lønnsveksten beregnes på.

Forsvarets seniorforbund og Akademikerne hadde protokolltilførsler og Pensjonistforbundet og SAFO ba om en særskilt protokoll.

Med bakgrunn i korrigerer av avvik mellom anslått og faktisk lønnsvekst opptil to år tilbake i tid, vises det til at endelig lønnsvekst for 2020 først vil være klar i 2022. Lønnsvekst for 2020 kan bli både lavere og høyere enn det som fremgår av TBUs rapport i 2021. Departementet mener derfor at de tallene som er benyttet 2021, for å møte Stortingets vedtak om regulering av trygdeoppjøret i 2020 som om det var regulert med gjennomsnitt av lønn og pris, er de eneste riktige på nåværende tidspunkt.

1.4 Øvrige kapitler i meldingen

Når det gjelder forhandlinger om andre spørsmål med betydning for pensjonister, vises det til meldingens kapittel 4, der dette er omtalt for. Det vises her blant annet til at departementet før trygdeoppjøret 2022 vil komme tilbake med nærmere oppfølging av stortingsvedtak nr. 618. Man vil også gå i dialog med pensjonistenes organisasjoner for å etablere kvartalsvise møter mellom regjeringen og pensjonistorganisasjonene, der saker av betydning for pensjonister kan drøftes, jf. stortingsvedtak nr. 624.

Det vises til meldingens kapittel 5, der det redegjøres for mandatet til Pensjonsutvalget som skal evaluere pensjonsreformen. Utvalget skal legge frem sin utredning innen 1. mars 2022.

Som følge av stortingsvedtak nr. 615 og 617 vil Pensjonsutvalget også omtale hva som er et rimelig minstenivå i folketrygden for ulike stønadsgupper, herunder vurdert opp mot hensynet til sliternes mulighet til å gå av med pensjon fra 62 år, og hva som er rimelig i forhold til yrkesaktives rettmessige forventninger om å få noe igjen for sin innbetaling av trygdeavgift. Stortinget vil bli orientert om Pensjonsutvalgets vurderinger når det gjelder minstenivåer, samt hvordan utvalgets innstilling vil bli fulgt opp.

Det vises til meldingens kapittel 6, der faktorer som påvirker pensjonistenes realinntektsutvikling og kjøpekraft, er nærmere omtalt, herunder

- Realvekst i alderspensjon

- Endring av skatt i 2021
- Vekst i utbetalt pensjon for ulike husholdningstyper.

Når det gjelder inntektsutvikling blant den eldre del av befolkningen, er dette redegjort for i meldingens kapittel 7.

I stortingsvedtak nr. 616 ble regjeringen bedt om at den årlige meldingen til Stortinget om regulering av pensjoner og pensjonisters inntektsforhold rapporterer om utviklingen i antall mottakere av minste pensjonsnivå, samt utviklingen i lavinntekt blant alderspensjonistene. Det vises til meldingens kapittel 8, der dette er omtalt.

2. Komiteens behandling

Som ledd i komiteens behandling av meldingen ble det 8. juni 2021 avholdt høring på ZOOM.

Følgende organisasjon deltok på høringen:

- Pensjonistforbundet.

3. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Elise Bjørnebekk-Waagen, Lise Christoffersen, Arild Grande og fungerende leder Rigmor Aasrud, fra Høyre, Margret Hagerup, Heidi Nordby Lunde og Kristian Tonning Riise, fra Fremskrittspartiet, Jon Georg Dale og Bjørnar Laabak, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, fra Sosialistisk Venstreparti, Solfrid Lerbrekk, og fra Kristelig Folkeparti, Torill Selsvold Nyborg, viser til at reguleringsmodellen som lå til grunn for regulering av alderspensjon, ble innført i 2011 som del av pensjonsreformen. Årlig justering har frem til nå blitt gjennomført med forventet lønnsvekst for reguleringsåret, justert for eventuelle avvik mellom forventet og faktisk lønnsvekst siste to år. Tallene har blitt gjennomgått og drøftet med pensjonistenes, de funksjonshemmedes og arbeidstakernes organisasjoner før samlet lønnsvekst ble fastsatt. Alderspensjon under utbetaling har blitt regulert med lønnsveksten fratrukket 0,75 pst.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti, peker på at reglene for regulering av pensjon har ligget uendret siden de ble innført i 2011, som en del av et bredt forlik i Stortinget gjennom innføring av pensjonsreformen, og følgelig vært praktisert likt under flere regjeringer.

Et annet flertall, komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, viser til at dersom en sammenlikner de to

reguleringsmodellene for perioden 2011–2019, er det klart at dagens modell i perioden 2011–2013 ga en høyere vekst i alderspensjon enn en gjennomsnittsberegning ville gjort, men noe lavere i perioden 2014–2019 enn om de var regulert med en gjennomsnittsberegning. Samlet utbetaling til pensjonistene i perioden 2011–2019 ville blitt noe lavere dersom reguleringen hadde fulgt gjennomsnittet av lønns- og prisveksten.

Dette flertallet viser videre til rapporten «Høy inntektsvekst for de eldre» fra Statistisk sentralbyrå (SSB, 2019), som slår fast at eldre de siste ti årene har opplevd sterk samlet inntektsvekst, selv om veksten har avtatt noe de siste årene. Både i perioden 2007–2011 og 2011–2017 hadde de på 62 år og eldre en gjennomsnittlig realvekst i samlet inntekt på 13 pst.

Dette flertallet viser til at selv om eldre generelt er den sterkeste gruppen i Norge økonomisk, gjelder ikke dette alle. Vi har fortsatt en liten gruppe minstepensjonister, der særlig de enslige pensjonistene har det krevende økonomisk. Når stor arbeidsledighet og uro i økonomien har gitt moderate lønnsoppgjør, har reguleringen av pensjonen gitt lav eller negativ utvikling i kjøpekraft. Dette skaper selvsagt frustrasjon for mange og problemer for noen. De som har minst fra før, merker dette, selv om det ikke er pensjonistene som mister jobben eller blir permittert i den pågående globale pandemien.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til sine merknader i forbindelse med Stortingets behandling av Representantforslag 53 S (2020–2021), jf. Innst. 221 S (2020–2021), der disse medlemmer viser til at SSBs undersøkelse viser at den viktigste årsaken til at eldre fra 62 år de siste ti årene har hatt høy inntektsvekst, ikke er regulering av pensjoner under utbetaling, men at mange har benyttet seg av den fordelten pensjonsreformen ga til å ta ut pensjon samtidig som man fortsatte i arbeid.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser også til innspill fra Pensjonistforbundet av 8. juni 2021, der det vises til negativ inntektsutvikling for gjennomsnittspensjonisten i årene 2015–2020. Det understrekes videre at inntektsveksten for dem over 62 år også kan forklares med at gruppen pensjonister endrer seg i takt med at nye pensjonister med høyere opptjening kommer til, herunder kvinner som i større grad er yrkesaktive i dag enn tidligere generasjoner. Videre vises det til at andelen minstepensjonister som lever med lavinntekt, er økende.

Komiteen viser til organisasjonenes krav om å endre reguleringsprinsippene for løpende pensjoner, primært tilsvarende lønnsutviklingen, subsidiært med

faktisk gjennomsnitt av lønns- og prisvekst, for å hindre at pensjonistene går i minus når andre går i pluss.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser videre til Arbeiderpartiets og Senterpartiets gjentatte forslag ved alle trygdeoppgjør fra og med 2017 og i andre saker i Stortinget om å endre reguleringsprinsippene fra lønn minus 0,75 pst. til faktisk gjennomsnitt av lønns- og prisvekst. I trontaledebatten 6. oktober 2020 ble forslag nr. 17 og 19 fremmet av Jonas Gahr Støre på vegne av Arbeiderpartiet om å endre regulering av løpende pensjoner fra lønnsvekst minus 0,75 pst. til gjennomsnitt av lønns- og prisvekst.

Komiteen viser til at det i budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet om statsbudsjettet for 2021 ble enighet om at alderspensjon under utbetaling fra folketrygden i 2021 skulle reguleres med et gjennomsnitt av pris- og lønnsvekst dersom lønnstakerne anslås å få positiv realvekst, og ikke lavere enn for lønnstakerne dersom realveksten for lønnstakerne anslås å bli negativ. Samlet innebærer dette at løpende pensjoner skal reguleres med gjennomsnitt av pris- og lønnsvekst, men ikke høyere enn lønnsvekst. Videre ble det besluttet at minste pensjonsnivå, særskilt sats enslige, skulle økes med 5 000 kroner fra 1. juli 2021.

Komiteen viser til at Stortinget ved behandlingen av Representantforslag 53 S (2020–2021), jf. Innst. 221 S (2020–2021), fattet flere vedtak med betydning for gjennomføringen av trygdeoppjøret, og at regjeringen gjennom denne meldingen følger opp disse.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, merker seg at når det gjelder forhandlinger om andre spørsmål med betydning for pensjonister, så har enkelte organisasjoner gitt uttrykk for at det var uklart hvordan forhandlinger om andre spørsmål skulle gjennomføres i trygdedrøftingene, og viser til at departementet vil gå i dialog med pensjonistenes organisasjoner for å etablere kvartalsvise møter mellom regjeringen og pensjonistorganisasjonene der saker av betydning for pensjonister kan drøftes.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sine merknader og forslag om behandling av trygdeoppgjørene og regulering av pensjoner i forbindelse med statsbudsjettet for 2021, ny saldering av statsbudsjettet for 2020 og Stortingets behandling av Representantforslag 53 S (2020–2021), jf. Innst. 221 S (2020–2021), og Prop. 126 S (2020–2021), jf. Innst. 356 S (2020–2021).

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet helt siden 2016 har fremmet forslag om at trygdeopp-

gjørene fortsatt skal til ordinær behandling i Stortingets vårsesjon, og at det er nødvendig med en opptrapping av folketrygdens minsteytelser i form av en årlig ekstraordinær økning på 4 000 kroner inntil minsteytelserne har nådd et rimelig nivå relatert til inntektsnivået for pensjonister med egen opptjening.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen Solberg, uavhengig av sammensetning, ikke på noe tidspunkt har fremmet forslag til Stortinget om opptrapping av minsteytelserne, men at dette har skjedd gjennom budsjettforhandlinger i Stortinget, med unntak av budsjettet for 2020, etter at Kristelig Folkeparti hadde blitt medlem av regjeringen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at pensjonsutvalget nå har fått i oppdrag å vurdere hva som er et rimelig nivå på minsteytelserne i folketrygden, både når det gjelder «gammel» minstepensjon og fremtidig garantipensjon. Disse medlemmer forutsetter, i tråd med sine tidligere forslag, at denne vurderingen vil omfatte alle trygdeytelser, ikke bare alderspensjon, og ikke bare enslige stønadmottakere.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at stortingsflertallet omsider har vedtatt at trygdeoppgjørene fra 2021 igjen skal legges frem til ordinær behandling i Stortingets vårsesjon, i tråd med Arbeiderpartiets og Sosialistisk Venstrepartis forslag.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til pensjonsreformen og nye prinsipper for regulering av løpende pensjoner som gjennomsnitt av lønns- og prisvekst, av forenklingshensyn operasjonalisert som lønnsutvikling fratrukket 0,75 pst., som over tid var forutsatt å gi tilnærmet samme resultat som regulering lik faktisk gjennomsnitt av lønns- og prisvekst. Disse medlemmer viser til at denne forutsetningen er endret etter 2014 på grunn av svake lønnsoppgjør, og at Arbeiderpartiet helt siden 2017 har fremmet forslag om å endre reguleringsbestemmelsene til faktisk gjennomsnitt av lønns- og prisvekst, slik Stortingets vedtak i pensjonsreformen forutsatte. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiets forslag omsider har fått flertall i Stortinget.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til Meld. St. 33 (2020–2021) og vedlegg til protokollen av 21. mai 2021 under drøftingene om trygdeoppjøret 2021. Unio, FFO og LO la der frem et alternativ til regjeringens forslag til omlegging fra gamle til nye reguleringsprinsipper for pensjoner under utbetaling, basert

på Stortingets vedtak i forbindelse med behandlingen av Representantforslag 53 S (2020–2021) om kompensasjon for det som på vedtakstidspunktet så ut til å bli nok et trygdeoppgjør med realnedgang i pensjonene. Disse medlemmer viser til at regjeringen i forskrift av 1. mai 2021 om beregning av lønnsveksten som skal benyttes ved regulering av grunnbeløpet og alderspensjon i folketrygden for 2021, legger til grunn at pensjonene ved regulering får en vekst tilsvarende det som er nødvendig for at de kommer opp på det nivået de ville vært på dersom alderspensjon under utbetaling ble regulert med gjennomsnitt av pris- og lønnsvekst i 2020 og gjennomsnittet av lønns- og prisvekst i 2021, men ikke høyere enn lønnsvekst i 2021, basert på opprinnelig anslag for lønnsvekst i 2020 på 1,7 pst. Disse medlemmer viser til at teknisk beregningsutvalg nå har fastslått lønnsveksten i 2020 til 3,1 pst. Disse medlemmer viser til at begrunnelsen for Stortingets vedtak om særlig kompensasjon for trygdeoppgjøret som mellomlegg mellom oppgjør etter dagjeldende regler og nye regler som faktisk gjennomsnitt av lønns- og prisvekst, ikke lenger er til stede, men at en gjennomføring av Stortingets vedtak om ekstraordinær kompensasjon for oppgjøret i 2020, etter de nye oppdaterte tallene for lønnsvekst i 2020, i realiteten vil bety at nye reguleringsprinsipper gjennomføres med tilbakevirkende kraft til ugunst for dem det gjelder. Disse medlemmer viser til at dette ikke var Stortingets intensjon, og støtter derfor forslaget fra Unio, FFO og LO om at avviket fra 2020 på 1,4 pst. tillegges i sin helhet beregningen av gjennomsnittet av lønns- og prisvekst i 2021, at Stortingets vedtak om kompensasjon for oppgjøret i 2020 oppheves, og at grunnlaget for trygdeoppgjøret 2021 beregnes etter dagjeldende regler. Disse medlemmer viser til at dette gir et bedre resultat i trygdeoppgjøret for 2021 enn regjeringens opplegg, og viser til Arbeiderpartiets og Sosialistisk Venstrepartis forslag i revidert nasjonalbudsjett 2021 med inndekning for de ekstra utgiftene dette medfører.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Sttingsvedtak nr. 618 om regelfesting av at organisasjonene i forbindelse med de årlige trygdeoppgjørene kan forhandle om andre spørsmål med betydning for pensjonistene. Disse medlemmer viser til at dette vedtaket feilaktig har vært fremstilt som gjennomslag for organisasjonenes krav om full forhandlingsrett om trygdeoppgjørene. Disse medlemmer viser til at grunnlaget for oppgjørene fortsatt, også med nye reguleringsprinsipper, skal baseres på anslag for lønnsutvikling i reguleringsåret, og heretter også prisutvikling, korrigert for mulige avvik mellom anslag og faktisk utvikling i de to foregående år.

Disse medlemmer viser til brev fra statsråden til organisasjonene, datert 12. mai 2021, der det vises til

at Stortingets flertall i forbindelse med vedtaket om å kunne forhandle om andre spørsmål ikke satte av midler til slike utgifter, og at det derfor ikke kunne åpnes for å forhandle om tiltak som medfører økte kostnader på statsbudsjettet. Disse medlemmer støtter ikke en slik tolkning av Stortingets vedtak, men viser til at eventuelle fremforhandlede tiltak på vanlig måte kan innarbeides i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett. Disse medlemmer viser til uenighetsprotokoll fra møtene 19. og 20. mai 2021 mellom regjeringen og Pensjonistforbundet og Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner, der organisasjonene har lagt frem fire krav: opplæring av elderrådene, 10 mill. kroner, øremerking av midler til den kulturelle spaserstokken, 70 mill. kroner, midler til økonomitelefonen og gjeldsassistanse, 3 mill. kroner og TryggEst og vern av sårbare voksne med 20 mill. kroner pr. år i fire til fem år. Disse medlemmer viser i den forbindelse til sine merknader og forslag i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2021. Siden det i realiteten, på tross av Stortingets vedtak, ikke ble ført forhandlinger om de fire kravene fra organisasjonene, forutsetter disse medlemmer at forslagene vil bli vurdert i forbindelse med statsbudsjettet for 2022.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at tanken bak pensjonsforliket var at brede forlik, grundige utredninger og involvering av arbeidslivets parter ville gi et forutsigbart og bærekraftig pensjonssystem som ga trygghet og forutsigbarhet til arbeidstakere, arbeidsgivere og pensjonister. Målet var at pensjonsordningene skulle stå seg over tid og være motstandsdyktige mot enkeltinteresser, skiftende regjeringer og maktforhold i storting og regjering. Disse medlemmer mener det er avgjørende at endringer i pensjonssystemet bygger videre på disse prinsippene, og at tradisjonen med brede forlik og grundige utredninger ved endringer i pensjonssystemet bør videreføres. Det er et gode at folks pensjonsordninger sikres mot stadige omveltninger og ivaretar brede og helhetlige samfunnshensyn som enkeltaktører og særinteresser ikke trenger å ta hensyn til.

Disse medlemmer viser til at reguleringsmodellen Stortinget har valgt å gå vekk fra, var en operasjonalisering av hovedmålene i pensjonsforliket. Pensjonsforliket fra 2005 slo fast prinsippet om at løpende alderspensjon over tid skulle reguleres med gjennomsnittet av pris- og lønnsveksten. Prinsippet ble operasjonalisert gjennom å regulere pensjonen i tråd med lønnsveksten og deretter foreta et fast fratrekk i alderspensjonen på 0,75 pst. det aktuelle reguleringsåret. Målet var å gjøre det enklere å fastsette forholds- og delingstallene slik at uttaksreglene forble nøytrale. Man mente også at det var rimelig at arbeidstakere faktisk får litt mer av lønnsveksten enn de som har trådt ut av ar-

beidslivet. Nedsiden ved denne modellen er at alderspensjonister i enkelte år vil kunne oppleve realnedgang i pensjonen dersom lønnsveksten er lav. Oppsiden var tilsvarende høyere vekst i årene der lønnsveksten var god. Beregninger viste likevel at reguleringsmodellen over tid ville gi samme resultatet som å regulere løpende pensjoner med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten.

Disse medlemmer viser til at Stortinget i februar 2021 vedtok å legge inn en kompensasjon for trygdeoppjøret 2020 tilsvarende differansen mellom lønnsvekst fratrukket 0,75 pst. og regulering som faktisk gjennomsnitt. Da vedtaket om kompensasjon ble fattet, var anslått lønnsvekst 1,7 og prisvekst 1,1 pst., og ny metode ville gitt mer.

Disse medlemmer viser til at reguleringen av grunnbeløpet er gjort ved å legge til grunn 2,4 pst. og deretter korrigerer for avviket på 1,4 pst. fra 2020. Reguleringen av pensjoner under utbetaling er så gjort gjennom å beregne et gjennomsnitt av denne veksten i grunnbeløpet og prisveksten, slik det er redegjort for i Prop. 126 S (2020–2021), og som Stortinget sluttet seg til 27. april 2021. I tillegg er det lagt inn en ekstra vekst som sikrer at nivået etter regulering er nøyaktig lik det pensjonen hadde vært dersom man hadde innført det nye reguleringsregimet allerede i 2020, helt i samsvar med Stortingets vedtak og føringer, og som ville vært resultatet dersom Arbeiderpartiet hadde fått gjennomslag for sitt forslag i 2017.

Disse medlemmer påpeker at dette bekrefter at de to ulike reguleringsmetodene kan gi både mer og mindre til pensjonistene avhengig av lønnsveksten i enkelte år. Dette vil det kunne komme flere eksempler på dersom lønnsveksten i de kommende år blir høyere enn de siste seks årene.

Disse medlemmer viser til at pensjonistenes inntektsutvikling skulle følge de yrkesaktives inntektsutvikling i gode og dårlige tider. Etter flere år med høy reallønnsvekst avtok veksten i 2014 og 2015, og i 2016 fikk lønnsstakerne en reallønnsnedgang. Denne utviklingen var et uttrykk for tilbakeslaget i norsk økonomi etter oljeprisfallet. Ikke bare avtok lønnsveksten, men mange mistet også jobbene sine. Uten daværende regulering av pensjoner ville det lønnet seg mer å gå ut av arbeidslivet ved fylte 62 år, ikke stå i jobb med en reallønnsnedgang.

Disse medlemmer viser til at gjennom den omleggingen Stortinget enstemmig har besluttet, vil man ikke få den samme høye oppreguleringen i år med god lønnsvekst, slik man så i årene 2011 til 2014. Med regulering basert på gjennomsnitt av lønn og pris blir pensjonsreguleringen over tid jevnere, men med lønnsvekst minus 0,75 pst. får man høyere utvikling i år med god lønnsvekst, men også lavere utvikling i år med lavere lønnsvekst, slik de siste årene har vært eksempel på.

Disse medlemmer viser til at beregninger viser at over tid gir de to modellene relativt likt resultat, men kan treffe ulike årskull ulikt. Dette er grunnen til at det ikke har vært ønskelig å endre modellen på bakgrunn av noen år med lavere lønnsvekst, nettopp fordi det var ønskelig at pensjonistene fikk med også lønnsutviklingen i gode år. Pensjonsforliket forutsatte en forutsigbar, langsiktig og gjennomførbar regulering, ikke at man kunne velge modell etter hva som ga best uttelling i enkelte år. Denne kortsiktige uforutsigbarheten undergraver hele forutsetningen for pensjonsforliket.

Disse medlemmer viser til at pensjonsreformen forutsetter at dagens unge og yrkesaktive i fremtiden må stå lenger i jobb for tilsvarende ytelser som dagens pensjonister. I et generasjonsperspektiv skulle reformen bidra til rettferdig byrdefordeling mellom generasjoner. Det er en fare for at denne byrdefordelingen nå skyves på til større ugunst for dagens yrkesaktive og unge.

Disse medlemmer mener det er viktig at alle har et nivå på pensjonen som gir grunnlag for en god og verdig alderdom. Samtidig er det verdt å understreke prinsippet om at det alltid skal lønne seg å jobbe, samt å beholde flest mulig i arbeid lengst mulig, og at dette er et bærende hensyn bak pensjonsreformen. Det må dessuten være en sammenheng mellom hva man får og hva som betales inn for å opprettholde legitimiteten i pensjonssystemet. En opptrappingsplan til EU60 vil svekke denne sammenhengen. Ved å øke minste pensjonsnivå til EU60 vil også egen arbeidsinnsats i mindre grad påvirke pensjonsnivået til de med lavest lønn i arbeidslivet. I tillegg beregner heller ikke EU60 inn verdien av offentlige tjenester, der det er svært stor ulikhet mellom det offentlig finansierte helse- og omsorgstilbudet i de ulike landene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at pensjonsreformen ble vedtatt og innført av et bredt flertall i Stortinget bestående av Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti. Fremskrittspartiet var eneste parti som stemte mot reformen og reguleringsmodellen som har vært gjeldende fra reformens innføring i 2011 frem til 2021. En av hovedinnvendingene fra Fremskrittspartiet har over år vært at reguleringsmodellen med underregulering på 0,75 pst har gitt pensjonistene en svakere inntektsvekst enn andre grupper, og at det er en urimelig behandling av landets pensjonister.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti flere ganger har foreslått å oppheve underreguleringen, uten å få gjennomslag. I desember 2020 fremmet Fremskrittss-

partiet og Sosialistisk Venstreparti, i samarbeid med Pensjonistforbundet, derfor flere forslag for å løse en fastlåst situasjon i Stortinget, med mål om å bedre pensjonistenes inntektsvekst, sikre pensjonistorganisasjonene økt innflytelse i de årlige trygdeoppgjørene og heve minstepensjonene gjennom en forpliktende opptrappingsplan for å heve den til EUs fattigdomsgrense EU60.

Disse medlemmer viser til Representantforslag 53 S (2020–2021), jf. Innst. 221 S (2020–2021), der representanter fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmet følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen snarest fremme de nødvendige forslag for å sikre at landets pensjonister ikke taper kjøpekraft så lenge lønsmottakerne ellers ikke gjør det. Prinsippet legger regulering av trygdeoppgjørene som gjennomsnitt av lønns- og prisvekst til grunn. Ordningen bør få virkning fra 2020.
2. Stortinget ber regjeringen opprette en plan for årlig opptrapping av minste pensjonsnivå opp mot EUs fattigdomsgrense (EU60), hvor første steg i opptrappingsplanen gjennomføres i 2020.
3. Stortinget ber regjeringen innføre forhandlingsrett for pensjonistenes organisasjoner i trygdeoppgjørene ved å legge til grunn at midler mellom beregnet gjennomsnitt av lønns- og prisvekst og lønnsveksten gis til forhandling de årene dette er et positivt beløp. Midlene skal prioriteres til heving av minste pensjonsnivå frem til målet i opptrappingsplanen for minstepensjonistene er nådd. Pensjonistforbundet/SAKO skal stå for forhandlingene på vegne av pensjonistenes organisasjoner.
4. Stortinget ber regjeringen sikre at Stortinget får en egen sak om trygdeoppjøret og pensjonistenes inntektsforhold (jf. Meld. St. 4 (2020–2021) Regulering av pensjoner i 2020 og pensjonisters inntektsforhold) til behandling i vårsesjonen, og ikke høstsesjonen som i dag.
5. Stortinget ber regjeringen sørge for at Pensjonistforbundet får plass i TBU på vegne av pensjonistenes organisasjoner.
6. Stortinget ber regjeringen etablere kvartalsvise møter mellom pensjonistenes organisasjoner og regjeringen, der både pensjon og øvrige saker av interesse for pensjonistene kan løftes og drøftes.»

Disse medlemmer viser til at det ble flertall for flere av forslagene, men ikke alle. Det vises til vedtak i Stortinget 16. februar 2021:

«Vedtak 615

Stortinget ber regjeringen om å orientere Stortinget på egnet måte om Pensjonsutvalgets vurderinger når det gjelder minstenivåer, samt hvordan Pensjonsutvalgets innstilling vil bli fulgt opp.

Vedtak 616

Stortinget ber regjeringen om at den årlige meldingen til Stortinget om regulering av pensjoner og pensjonisters inntektsforhold rapporterer om utviklingen i antall mottakere av minste pensjonsnivå, samt utviklingen i lavinntekt blant alderspensjonistene.

Vedtak 617

Stortinget ber regjeringen be Pensjonsutvalget vurdere hva som er et rimelig minstenivå i folketrygden for ulike stønadsgupper, herunder vurdert opp mot hensynet til sliternes mulighet til å gå av med pensjon fra 62 år, og hva som er rimelig i forhold til yrkesaktives rettmessige forventninger om å få noe igjen for sin innbetaling av trygdeavgift.

Vedtak 618

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til regelfesting om at organisasjonene i forbindelse med de årlige trygdeoppgjørene, kan forhandle om andre spørsmål med betydning for pensjonistene.

Vedtak 619

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med trygdeoppjøret for 2021 legge inn en kompensasjon for trygdeoppjøret 2020, tilsvarende differansen mellom dagjeldende reguleringsprinsipper og regulering som faktisk gjennomsnitt av lønns- og prisvekst.

Vedtak 620

Stortinget ber regjeringen sikre at beløpet på 4 000 kroner vedtatt i desember 2020 videreføres som en permanent økning av minstepensjonen for enslige, fra 1. januar 2021, og legge dette på toppen av trygdeoppjøret for 2021.

Vedtak 621

Stortinget ber regjeringen fremme forslag til nødvendige lovendringer for å innføre pensjon fra første krone med sikte på innføring fra 1. januar 2023. Stortinget ber regjeringen vurdere midlertidige, kompenserende økonomiske tiltak for arbeidsgiversiden og overgangsregler som gjør at pensjon fra første krone kan innføres over noe tid, for eksempel 3 år etter virkningstidspunktet.

Vedtak 622

Stortinget ber regjeringen om å legge frem et lovforslag for Stortinget om å regulere løpende pensjoner med gjennomsnittet av pris- og lønnsvekst, som får virkning fra 2022.

Vedtak 623

Stortinget ber regjeringen gjeninnføre praksis med at trygdeoppgjørene legges frem som egen sak for Stortinget i vårsesjonen, fra og med trygdeoppjøret for 2021.

Vedtak 624

Stortinget ber regjeringen gå i dialog med pensjonistenes organisasjoner med sikte på å etablere kvartalsvise møter mellom regjeringen og pensjonistorganisasjonene, der saker av betydning for pensjonister kan drøftes.»

Disse medlemmer er fornøyd med å ha fått flertall for en bedret inntektsvekst for løpende pensjoner, og med å ha sikret ytterligere hevet minstepensjon. Disse medlemmer skulle likevel sett at det ble iverksatt en forpliktende opptrappingsplan for minstepensjon, slik at ingen alderspensjonister må leve under fattigdomsgrensen.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen inkludere en opptrappingsplan for minstepensjon i de årlige pensjonsoppgjørene slik at nivået økes med 7 500 kroner årlig, med virkning fra 1. mai hvert år, frem til minstepensjonen når fattigdomsmålet EU60.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Stortinget i februar 2021 vedtok å legge inn en kompensasjon for trygdeoppgjøret 2020 tilsvarende differansen mellom lønnsvekst fratrukket 0,75 pst. og regulering som faktisk gjennomsnitt. Da vedtaket om kompensasjon ble fattet, var anslått lønnsvekst 1,7 og prisvekst 1,1 pst. og ny metode ville gitt mer. Det er nå fastslått at lønnsveksten ble 3,1 pst., og prisveksten 1,3 pst. i 2020. Det betyr at en regulering lik gjennomsnittet av lønns- og prisvekst, slik regjeringen legger opp til, gir mindre enn lønnsvekst fratrukket 0,75 pst.

Disse medlemmer understreker at det er i strid med Stortingets intensjon.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at trygdeoppgjøret i 2021 gir 3,83 pst. årsvekst for løpende alderspensjoner.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti viser videre til stortingsvedtak nr. 618 av 16. februar 2021, som sier at pensjonistorganisasjonene skal ha innflytelse og forhandlingsrett når det gjelder spørsmål utenom regulering av pensjonene, som er av betydning for pensjonistene. Disse medlemmer opplever at dette ikke er etablert i tråd med Stortingets intensjon, og ber regjeringen sikre at vedtaket blir oppfylt. Det er etter disse medlemmers syn avgjørende at pensjonistene selv kan påvirke og forhandle om saker som er av betydning for landets pensjonister. For å sikre størst mulig gjennomslag for pensjonistene også på disse områdene er det viktig at både staten og pensjonistorganisasjonene forhandler med sikte på å få til løsninger i tråd med Stortingets føringer.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet, peker på at det ved årets forhandlinger er fremmet flere krav fra pensjonistorganisasjonene som flertallet slutter seg til. Ettersom det ikke ble landet en avtale i årets oppgjør, mener flertallet at det bør legges føringer for neste års oppgjør på flere av disse områdene.

Flertallet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for en styrket opplæring av eldrerådene gjennom at det søkes å få til et samarbeid mellom Pensjonistforbundet, KS og Rådet for et aldersvennlig Norge.»

«Stortinget ber regjeringen ved forhandlinger om trygdeoppgjøret for 2022 gjøre vurderinger av om midlene til Den kulturelle spaserstokken bør økes og eller øremerkes i fremtidige budsjetter.»

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2022 eller senest ved forhandlinger om trygdeoppgjøret for 2022 vurdere om det bør innføres en årlig støtte på 3 mill. kroner til Økonomitelefonen og Gjeldsassistanse som Pensjonistforbundet og Nav opprettet i 2017, men som nå videreføres av Pensjonistforbundet.»

Flertallet viser til at «Opptrappingsplanen mot vold og overgrep» har kommet med gode og tiltrengte tiltak for å forebygge vold og overgrep mot eldre, men tiltakene bør kontinuerlig evalueres og forbedres. Trygg-Est-modellen har vist seg å være et godt virkemiddel for dette.

Flertallet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til hvordan man kan styrke vernet av sårbare eldre i forbindelse med statsbudsjettet for 2022.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet vil påpeke at vårt forslag om å endre reguleringsprinsippene til faktisk gjennomsnitt av pris og lønn ikke var begrenset oppad til lønnsveksten i de årene hvor prisstigningen var høyere enn lønnsveksten.

Bakgrunnen var selvsagt at det skulle være et likt reguleringsprinsipp for pensjonistene både i år med reallønnsøkning og reallønnsnedgang for lønnsinntakerne. Dette forslaget ble nedstemt under behandling av saken 16. februar 2021.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at årets trygdeoppgjør er et resultat av et samarbeid mellom Sosialistisk Venstreparti, Fremskrittspartiet og Pensjonistforbundet om et anstendighetsløft for pensjonister jf. Representantforslag 53 S (2020–2021), og Innst. 221 S (2020–2021).

Dette medlem mener årets trygdeoppgjør er et godt oppgjør og at flere år med tap av kjøpekraft for landets pensjonister under regjeringen Solberg nå med dette er over.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sine merknader over om at grunnlaget for Stortingets vedtak om å gi kompensasjon for det som så ut til å bli nok et negativt trygdeoppgjør i 2020, ikke lenger er til stede, med de oppdaterte tallene for lønnsvekst i 2020.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til krav fra LO, YS, FFO og Pensjonistforbundet om å legge til grunn 2,4 pst. lønnsvekst som deretter korrigeres for avviket på 1,4 pst. fra 2020. Dette medfører en utregning som resulterer i en årsvekst i løpende alderspensjon på 3,83 pst.

Flertallet viser til Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti sine merknader og forslag i forbindelse Stortingets behandling av Meld. St. 2 (2020–2021), jf. Innst. 600 S (2020–2021) fra finanskomiteen, hvor kap. 2620 post 71 økes med 650 mill. kroner.

Flertallet viser til kravene fra LO, YS, FFO og Pensjonistforbundet i drøftingene om pensjonsoppgjøret som gir et resultat som er 0,25 prosentpoeng høyere enn regjeringens forslag til regulering av pensjon. Flertallet støtter organisasjonenes forslag. Flertallet har samlet økt bevilgningen for å følge opp dette på kap. 2620 post 71 og gir regjeringen fullmakt til å benytte midlene på de ulike postene på kapitlet i tråd med en slik oppregulering av pensjonen som omtalt.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sine merknader ovenfor om at Stortingets vedtak om at organisasjonene kan forhandle om andre saker med betydning for den eldre befolkningen, stadig og feilaktig fremstilles som at Pensjonistforbundets krav om reell forhandlingsrett er gjeninnført. Disse medlemmer viser til at slik forhandlingsrett kun er avgrenset til spørsmål som gjelder andre forhold enn regulering av pensjoner. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiets forslag ikke innebar en begrensning om hva det kunne forhandles om, i motsetning til det Stortinget vedtok, om at det kun skulle kunne forhandles innenfor rammene av en forhåndsdefinert pott. Disse medlemmer viser til merknader fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti nedenfor, som feilaktig hevder at regulering av løpende pensjoner skal være gjenstand for reelle forhandlinger, samtidig som det sies at den lovfestede reguleringen av pensjoner under opptjening og utbetaling skal følges.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til høringsinnspill fra Pensjonistforbundet om at løpende pensjon skal være gjenstand for reelle forhandlinger, og slutter seg til at det er et viktig demokratisk prinsipp at landets pensjonister gis forhandlingsrett innenfor stortingsfastsatte rammer.

Disse medlemmer viser til felles merknader og forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Fremskrittspartiet i Innst. 221 S (2020–2021):

«For å forberede Stortingets behandling av trygdeoppgjøret er det etter disse medlemmers vurdering riktig å trekke pensjonistorganisasjonene aktivt med gjenom å gi dem forhandlingsrett overfor staten. Resultatet av disse forhandlingene, enten det blir brudd eller enighet, fremmes så i en proposisjon fra regjeringen til Stortinget. På dette grunnlag fatter så Stortinget sin endelige beslutning i tråd med Grunnloven § 75.

Rammene for disse forhandlingene må avklares presist av Stortinget slik at den lovfestede regulering av pensjon under opptjening og utbetaling må følges. Stortinget må videre gjennom stortingsbehandling presist klargjøre rammene for forhandlingene som skal foretas hver vår. Disse forhandlingene skal ikke kunne brukes til å redusere eller øke den enkelte pensjonist sin løpende regulering av pensjonen fastsatt i lov.

Stortinget avsetter en pott etter nærmere prinsipper som det skal forhandles om. Denne potten kan eksempelvis brukes til å øke minstepensjonen eller til ulike seniorpolitiske tiltak.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

'Stortinget ber regjeringen gi forhandlingsrett for pensjonistenes organisasjoner i trygdeoppgjøret. Pensjonistforbundet/SAKO skal stå for forhandlingene på vegne av pensjonistene.'

Disse medlemmer viser til at dette forslaget ble nedstemt med stemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Venstre, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre en reell forhandlingsrett for pensjonistene i behandlingen av trygdeoppgjøret, med virkning fra 2022. Pensjonistforbundet/SAKO står for forhandlingene.»

4. Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen sikre at trygdeoppgjøret i 2021 gir 3,83 pst. årsvekst for løpende alderspensjoner.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen inkludere en opptrapingsplan for minstepensjon i de årlige pensjonsoppgjørene slik at nivået økes med 7 500 kroner årlig, med virkning fra 1. mai hvert år, frem til minstepensjonen når fattigdomsmålet EU60.

Forslag fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:*Forslag 3*

Stortinget ber regjeringen sikre en reell forhandlingsrett for pensjonistene i behandlingen av trygdeoppgjøret, med virkning fra 2022. Pensjonistforbundet/SAKO står for forhandlingene.

5. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding I–IV fremmes av komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti.

Komiteens tilråding V fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til meldingen og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget ber regjeringen legge til rette for en styrket opplæring av eldrerådene gjennom at det søkes å få til et samarbeid mellom Pensjonistforbundet, KS og Rådet for et aldersvennlig Norge.

II

Stortinget ber regjeringen ved forhandlinger om trygdeoppgjøret for 2022 gjøre vurderinger av om midlene til Den kulturelle spaserstokken bør økes og eller øremerkes i fremtidige budsjetter.

III

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2022 eller senest ved forhandlinger om trygdeoppgjøret for 2022 vurdere om det bør innføres en årlig støtte på 3 mill. kroner til Økonomitelefonen og Gjeldsassistanse som Pensjonistforbundet og Nav opprettet i 2017, men som nå videreføres av Pensjonistforbundet.

IV

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til hvordan man kan styrke vernet av sårbare eldre i forbindelse med statsbudsjettet for 2022.

V

Meld. St. 33 (2020–2021) – Regulering av pensjoner i 2021 og pensjonisters inntektsforhold – vedlegges protokollen.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 10. juni 2021

Rigmor Aasrud

fung. leder

Heidi Nordby Lunde

ordfører

